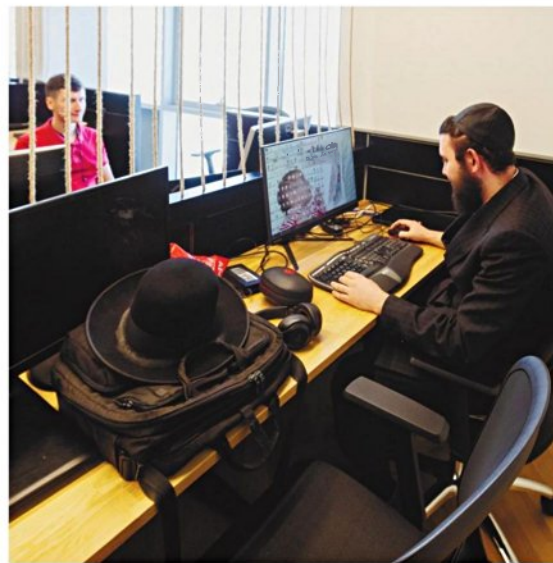
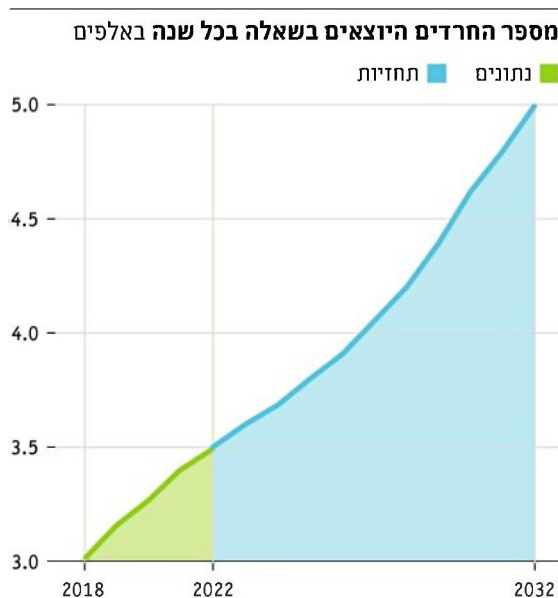

15.27x19.52	1/2	1 עמוד	הארץ - the marker	29/08/2023	87366894-1
ה.ל.ל. - האגודה ליוצאים לשאלה - עמותת - 40610					

המדרינה משאירה את היוצאים בשאלה מחוץ להייטק

14% מהחרדים והחרדיות בכל שנתון יוצאים בשאלה – ונפלטים לשוק העבודה ללא השכלה מתאימה וללא כישורים • בעוד הממשלה משקיעה מדי שנה עשרות מיליוני שקלים בהסבת חרדים להייטק, היוצאים בשאלה מודרים מההכשרות למרות תנאי פתיחה רומים • "המדרינה עיוורת לאנשים שמשלמים מחיר כבד כדי להשתלב בחברה" • קורין דגני 4

צילום: אייל טואג (למצולמים אין קשר לכתבה)

הממשלה מזרימה הון להכשרות חרדים להיטיטק, אך מפנה עורף ליוצאים בשאלה

בזמן שבצה"ל ובאקדמיה מקבלים כל בוגרי החינוך החרדי, ובהם היוצאים בשאלה, זכויות דומות – במשרד העבודה, תוכניות ההכשרה להיטיטק מיועדות ברובן לחרדים בלבד • "היוצאים בשאלה הם דור ראשון לצבא ולהשכלה גבוהה – העובדה שמערימים עליהם קשיים היא אבסורדית"

קורין דגני

המיועדת לחרדים בלבד, או "לה" תחפש" לחרדים בזמן שהותם בכיתה. לפי יוצאים לשינוי, בין התוכניות של משרד העבודה שאינן מיועדות באופן רשמי ליוצאים בשאלה, אלא רק לחרדים בהווה, ניתן למנות את תוכנית הנדסאים חרדים לתעשייה, מענק התמדה לגברים חרדים שסיימו קורס ההכשרה מקצועית, תוכנית הנדסאיות פרימיום ועוד.

עמי פרינזל צילום: אלבום פרטי

אחת התוכניות הפתוחות גם בפני היוצאים בשאלה היא "תוכנית השוברים", שעיקרה הוא מימון שוברים להכשרה מקצועית במכללות פרטיות. השוברים ניתנים לתלמידים בארבע אבני דרך, במקביל להתקדמות הלימודים. עם זאת, כפי שפורסם ב-TheMarker בשבוע שעבר, רק 18% מכלל המשתתפים בתוכנית זכו להגיע לבר הרביעי והאחרון.

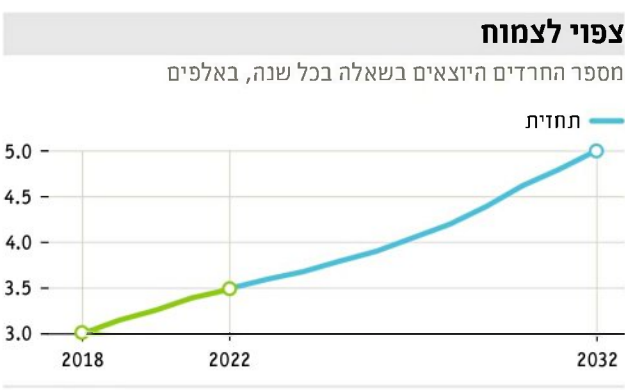
פרינזל מספר כי בינתיים, כדי לענות על הצורך של יוצאים בשאלה להשתלב בהיטיטק, הקימה פיתוח יוצאים להיטיטק צוות עובד על פיתוח אפליקציות עבור ארגונים כמו ידידים (ארגון המתנדבים בדרכים), מתוך מחשבה כי ההתנסות המעשית תגדיל את הסיכויים של היוצאים להשיג עבודה בענף. בנוסף, לדברי פרינזל, בעקבות הצורך בקרב היוצאים בשאלה, הארגון מתחיל לעבוד כיום על פיתוח תוכנית הכשרה מעמיקה וארוכה להיטיטק בעצמו, כמו התוכניות של משרד העבודה.

ממשרד העבודה נמסר: "במסגרת לימודי הנדסאים במכללות מה"ט במשרד העבודה קיים מבחן תמיכות לציבור החרדי, לכלל הלומדים, לרבות יוצאים בשאלה. מבחן התמיכות מעניק השתתפות בשכר הלימוד וכן מענקים שונים המתמריצים את המכללה לסייע לסטודנטים לסיים בהצלחה את התואר. שילוב החרדים בתעסוקה באמצעות לימודי הנדסאים הוא מהלך אסטרטגי מרכזי של משרד העבודה.

"בימים אלה המשרד עמל על מיון משותף להנדסאים חרדים שמטרתו לסייע באיתור מועמדים ללימודי הנדסאות במקצועות הליבה של מכללות מה"ט, לרבות לימודי תוכנה, ולאחר מכן להעניק ליווי פדגוגי וכי"ב לסטודנטים. המשרד בוחן את קהל היעד המדויק לתוכנית, בהתאם לצרכים ולחסימים המאפיינים את בוגרי מערכת החינוך החרדית, לרבות היוצאים בשאלה."

נדב רוזנבלט, מנכ"ל יוצאים לשינוי. "אנחנו מבקשים לפתוח דלת" צילום: אוליבייה פיטוסי

לפעמים, חרדים שרוצים לצאת בשאלה נאלצים לדחות את התהליך כדי להתקבל להכשרה המיועדת לחרדים בלבד – או "להתחפש" לחרדים בזמן שהותם בכיתה

כ-80% מהם מגדירים את עצמם דתיים או מסורתיים. ל-15% מהגברים היוצאים בשאלה יש תואר אקדמי (לעומת 7% בקרב חרדים), ול-25% מהנשים (לעומת 30% בקרב חרדיות). שיעור המועסקים בקרב היוצאים בשאלה גבוה – סביב 80% – אבל רובם עובדים במקצועות בעלי שכר נמוך ופריני עבודה נמוכים. נתוני התעסוקה שלהם בהיטיטק דומים לאלה של הגברים החרדים: פחות מ-4% מהם מועסקים בענף. לפי הדו"ח, "רוב היוצאים אינם

חרדים. בעבר היא שיווקה את התוכניות רק לחרדים בהווה, אבל בשנה שעברה היא התחילה לשווק אותן גם בקרב יוצאים בשאלה – והתוצאות ניכרות בשטח. לעצור את האפליה מי הם היוצאים בשאלה? מחלקת המחקר של יוצאים לשינוי פירסמה דו"ח מקיף בנושא. ב-2017-2022, יצאו בשאלה יותר מ-16 אלף חרדים וחרדיות, ומספרם צפוי לצמוח ככל שהחברה החרדית צומחת.

לאלה של חרדים, רוב רובן של תוכניות משרד העבודה המיועדות להכשרת חרדים להיטיטק סגורות בפניהם. זו אינה תופעה חדשה, אלא מצב שקיים כבר שנים רבות. בצה"ל ובמל"ג הבינו כבר לפי ני כמה שנים שיש לתת ליוצאים בשאלה הטבות שהיו מיועדות רק לחרדים: מ-2018, צה"ל מאפשר לכל בוגרי החינוך החרדי – בלי קשר למידת הדתיות שלהם בהווה – ליהנות מהשלמת השכלה בארבעת החודשים האחרונים לשירות. לפני כשנתיים פירסם צה"ל נוהל שלפיו יש לתת לכל החיילים בוגרי החינוך החרדי זכויות זהות לאלה של החרדים בצה"ל. למשל, מכינה קדם-אקדמית (במהלך השירות), הכרה חריגה כחייל בודד, דחיית הגיוס לצורך שיפור קב"א, סדנאות הכנה לאזרחות ועוד. תהליך דומה התרחש באקדמייה. ב-2017 אישרה המל"ג תוכנית חומש להרחבת נגישות ההשכלה הגבוהה לבוגרי החינוך החרדי. התוכנית כללה מלגות, שיעורי עזר, חונכות אישיות ועוד, ולראשונה נכלל בה סעיף שאסר על אפליית יוצאים בשאלה. עם זאת, השינוי בשטח התרחש רק בשנה-שנתיים האחרונות, לטענת יוצאים לשינוי.

בסוף 2021 זכתה עמותת אל"ר מהמכרו של המל"ג, ומאו היא מפעילה שתי תוכניות הכוללות ליווי וסיוע כלכלי של סטודנטים

שמונה שנים חלפו מאז שעמי פרינזל יצא בשאלה. "כחרדי היה לי עסק לייצור משכנתאות. אבל אז סגרת את המשרד, התגייסתי לגבעתי ויצאתי לדרך חדשה. אחרי השחרור עבדתי בתיירות, הדרכת טיולים באפריקה והקמתי סטארט-אפ בתחום. אבל הגעתי בלי שום ידע על תעשיית הטכנולוגיה."

פרינזל (31) חי כיום בתל אביב עם בתו בת ה-11. לפני חודשיים התחיל לעבוד בארגון יוצאים לשינוי, המיועד ליוצאים בשאלה. "עלה שם צורך מהש"טח", הוא מספר, "ונפתחה קהילת הייטק ליוצאים בשאלה".

פרינזל מוביל כיום את הקהילה. לדבריו, "יש פה פוטנציאל גדול: הרבה אנשים מוכשרים שמחפשים תעסוקה איכותית, אבל מתקשים. הם בוגרי החינוך החרדי, ולכן סובלים מאותם פערים כמו חרדים: מחסור במיומנויות למידה בסיסיות, בהיכרות עם עולם העבודה ובמודלים לחיקוי."

תעסוקת חרדים, במיוחד גברים, נמצאת בשיח הציבורי מסיבות ברורות: האוכלוסייה צומחת בקצב מהיר, הגברים החרדים אינם לומדים לימודי ליבה ורק כמחצית מהם נמצאים בשוק התעסוקה (55.8% לפי הנתון האחרון של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), רובם בשכר נמוך. זרוע העבודה ומשרד העבודה השקיעו לאורך השנים מאות מיליוני שקלים בהכשרת חרדים להיטיטק. בימים אלה משרד העבודה אף אמור לתת אישור סופי לתקציב בסך 60 מיליון שקל עבור תוכנית מקיפה להכשרת גברים חרדים להיטיטק.

לעומת זאת, תעסוקת יוצאים בשאלה – אנשים שלמדו במוסדות חרדיים ונהפכו לחילונים, למסורתיים או לדתיים לאומיים – אינה נמצאת בשיח הציבורי. זאת, אף שהם סובלים מאותן בעיות שהשתלבות בעולם התעסוקה, ואולי אף יותר, משום שאין להם הכרה תמיכה מצד המשפחה.

גם קצב הצמיחה של היוצאים בשאלה גדל והולך. לפי הערכות, כ-14% מהחרדים בכל שנתון יוצאים בשאלה. נכון להיום מדובר בכ-3,500 אנשים בשנה – רובם צעירים עד גיל 34. למרות הביקוש בקרב יוצאים בשאלה והמספרים הגדלים שלהם אף שהם סובלים מקשיים דומים